

Nghiên cứu thực tiễn cuộc chiến tranh phá hoại của đế quốc Mỹ ở miền Bắc nước ta, giai đoạn (1965-1972) và những dự báo về địch trong tương lai cho thấy: Khi địch tiến hành tiến công xâm lược nước ta, chúng sẽ thực hiện đòn tiến công hỏa lực mạnh ngay từ đầu, liên tục, dài ngày và thường tiến hành vào ban đêm. Để không bị bất ngờ, hạn chế được thương vong, tổn thất và kịp thời đánh địch tiến công hỏa lực (TCHL), bộ đội phòng không (PK) phải thường xuyên có mặt ở trận địa, ăn, ngủ, nghỉ dưới hầm; đồng thời các đơn vị phải cơ động liên tục nhằm tránh sự phát hiện, đánh phá chính xác bằng vũ khí công nghệ cao của địch, tạo được sự bất ngờ, tổ chức đánh địch TCHL đạt hiệu quả cao. Bên cạnh đó, các trận địa pháo PK, tên lửa PK thường phải triển khai ở nơi trống trải (gò, đồi, bãi trống...), nhất là các trạm, đài ra-đa bố trí ở núi rừng xa xôi hẻo lánh, chịu sự tác động trực tiếp, thường xuyên của khí hậu, thời tiết khắc nghiệt. Vào mùa hè, nhiệt độ ngoài trời có lúc lên tới 40°C, bộ đội tên lửa, ra-đa phải làm việc liên tục trong các xe thu phát, điều khiển tên lửa... nhiệt độ thường cao hơn nhiệt độ ngoài trời 8°C - 10°C, do đó rất dễ say nóng, say nắng. Về mùa đông, trời lạnh, nhiều lúc xuống dưới 10°C, bộ đội PK phải trực chiến, chiến đấu ở địa hình trống trải, nhất là ở các trạm, đài ra-đa, vọng quan sát mắt trên các đỉnh núi cao... Do vậy, nếu không có biện pháp bảo đảm sinh hoạt tốt, bộ đội dễ bị mệt mỏi, ảnh hưởng đến sức khỏe và hiệu suất chiến đấu.

Để bảo đảm tốt đời sống, sinh hoạt cho bộ đội phòng không quốc gia (PKQG) trong điều kiện tác chiến mới, theo chúng tôi cần thực hiện một số giải pháp sau:

Một là, chủ động khắc phục mọi khó khăn, bảo đảm kịp thời, đầy đủ ăn, mặc, ở cho bộ đội.

Bảo đảm sinh hoạt cho lực lượng phòng không quốc gia đánh địch tiến công hỏa lực thời kỳ đầu chiến tranh

Đại tá-PGS-TS NGUYỄN VINH HÙNG*

Do cường độ lao động cao, điều kiện chiến đấu ác liệt, căng thẳng... nên bộ đội PK tiêu hao nhiều năng lượng. Vì vậy, để giữ vững sức khỏe, duy trì sức chiến đấu dẻo dai của bộ đội, các đơn vị phải tổ chức tốt việc bảo đảm ăn uống cho bộ đội. Căn cứ vào điều kiện hoạt động, chiến đấu của từng đơn vị PK mà tổ chức quy mô bếp ăn cho phù hợp. Thông thường khi bước vào chiến đấu, lực lượng PKQG tổ chức bếp ăn cấp đại đội là chủ yếu. Một số bộ phận lẻ như vọng quan sát mắt, đài ra-đa, trung đội tên lửa tầm thấp... có thể tổ chức bếp ăn trung đội. Đối với các phân đội hỏa lực làm nhiệm vụ phòng thủ, đánh địch TCHL bảo vệ mục tiêu ở vòng trong- nơi diễn ra nhiều trận chiến đấu rất ác liệt, cần tổ chức bếp đại đội, bố trí cách trận địa PK khoảng 800-1000m để thuận tiện cho việc nấu nướng và tiếp tế kịp thời cơm nước cho bộ đội. Sử dụng bếp Hoàng Cầm cấp 1 là chủ yếu nhằm đảm bảo bí mật, an toàn trong quá trình nấu nướng. Vị trí triển khai bếp có thể dựa vào vườn cây của nhà dân, khu đất trống, các công trình công cộng... Đối với các đơn vị cơ động đánh địch TCHL ở vòng ngoài, cơ động phục kích đánh địch, có thể sử dụng bếp cơ động đại đội, trung đội nhưng phải đặt dưới hầm để đảm bảo bí mật, an toàn. Bếp phải bố trí cách trận địa hỏa lực ít nhất 600-800m, được ngụy trang kín đáo, không để lộ khói lửa nhằm hạn chế sự phát hiện, đánh phá của địch.

Cùng với việc tổ chức tốt bếp ăn, hậu cần các đơn vị PKQG phải chủ động khai thác lương thực, thực phẩm (LTTP) tại địa phương, nhất là thực phẩm tươi sống để bảo đảm đủ chất dinh dưỡng cho bộ đội. Trường hợp tại các khu vực đơn vị chiến đấu khan hiếm LTTP, hậu cần sư đoàn, trung đoàn PK phải tổ chức tiếp phẩm tập trung, khai thác nơi có nguồn LTTP dồi dào để cung cấp cho các đơn vị, các bếp ăn. Khi đơn vị PK phải cơ động chiến đấu đến địa bàn xa, có nhiều khó khăn về kinh tế hoặc do bị địch đánh phá ác liệt... thì hậu cần cấp trên cần ưu tiên bổ sung đủ LTTP chế biến sẵn cho đơn vị. Bên cạnh đó, hậu cần đơn vị cơ động phải chủ động mang theo các loại thực phẩm có thể bảo quản, dự trữ được dài ngày như bí xanh, bí đỏ, cá khô, gà sòng hoặc thực phẩm đã được chế biến như thịt ướp muối, mỡ rán, dưa cà muối để bảo đảm cho bộ đội. Đây là kinh nghiệm của các đơn vị tên lửa PK khi cơ động vào các tỉnh Khu IV chiến đấu chống chiến tranh phá hoại của đế quốc Mỹ trên miền Bắc XHCN.

Về cơ cấu bữa ăn, nên tổ chức thành 3 bữa trong ngày: sáng và chiều ăn chính, bữa trưa ăn phụ. Nuôi quân các bếp phải chủ động, linh hoạt, tranh thủ khi địch không hoạt động (có thể sớm hoặc muộn hơn so với giờ qui định) để tiếp tế cơm nước cho bộ đội. Cần chú ý bảo đảm đủ canh và nước uống cho bộ đội, nhất là vào mùa hè. Đối với lực lượng trực chiến ban đêm phải tổ

chức bảo đảm ăn thêm chu đáo, tránh nấu nướng đơn giản làm ảnh hưởng đến sức khỏe bộ đội. Trường hợp địch đánh phá ác liệt, liên tục, không thể nấu nướng, tiếp tế cơm nước được, có thể cho bộ đội sử dụng lương khô hoặc khẩu phần ăn chế biến sẵn, nhưng phải bảo đảm đủ nước uống.

Về bảo đảm mặc, cơ bản tiến hành như các đơn vị bộ binh. Tuy nhiên, đối với bộ đội PK, hậu cần các đơn vị cần chú ý bảo đảm đủ áo, chăn ấm, ưu tiên bộ đội ra-đa ở trên các núi cao.

Về bảo đảm ở, do yêu cầu SSCĐ cao nên bộ đội PK thường phải ngủ, nghỉ ngay tại trận địa để có thể nhanh chóng về vị trí chiến đấu khi có báo động. Vì thế phải có hầm cho bộ đội ngủ, nghỉ, đảm bảo đủ chỗ nằm, đủ độ thoáng, tuyệt đối không được để bộ đội nằm đất ảnh hưởng đến sức khỏe. Nếu có điều kiện, tổ chức làm hầm chữ A, đảm bảo an toàn, chắc chắn, tránh được mảnh bom đạn, đất đá rơi, nhất là khi địch bắt ngờ đánh vào trận địa. Hầm ngủ bình thường cần có mái che tránh mưa, nắng. Quanh hầm có rãnh thoát nước để tránh bị ẩm ướt, sụt lở khi trời mưa. Đối với các đơn vị cơ động có thể sử dụng nhà cơ động cho bộ đội ngủ nghỉ. Chú ý nguy trang chu đáo hầm, nhà cơ động để tránh bị địch phát hiện. Các đơn vị cần có kế hoạch cụ thể cho các khẩu đội pháo PK, kíp trực ra-đa, tên lửa... luân phiên nhau ngủ nghỉ. Mọi hoạt động hậu cần tại trận địa PK như ăn uống, vệ sinh trận địa... phải rất khẩn trương, dành thời gian cho ngủ nghỉ, nhằm bảo đảm tốt sức khỏe, duy trì sức chiến đấu lâu dài của bộ đội.

Hai là, tổ chức thực hiện tốt công tác vệ sinh phòng dịch.

Trong hoàn cảnh chiến đấu ác liệt, điều kiện sinh hoạt gặp nhiều khó khăn, thiếu thốn, rất dễ xảy ra dịch bệnh làm ảnh hưởng đến quân số chiến đấu của đơn vị. Do vậy, cần

tạo mọi điều kiện thuận lợi cho sinh hoạt của bộ đội, nhất là phải bảo đảm đủ nước cho bộ đội vệ sinh cá nhân, tắm giặt. Có thể cải tạo hoặc tận dụng các giếng nước có sẵn ở gần trận địa hoặc khoan giếng, lắp bơm lắc tay lấy nước phục vụ bộ đội. Trường hợp gặp khó khăn, đề nghị chỉ huy cho bộ đội thay phiên nhau đến nơi có nguồn nước gần trận địa để tắm giặt. Tất cả các trận địa PK đều phải làm đủ công trình vệ sinh (hố tiêu, hố tiểu), không để bộ đội phóng uế bừa bãi xung quanh trận địa, gây ô nhiễm môi trường. Quản lý các đơn vị cần thường xuyên theo dõi chặt chẽ tình hình sức khỏe của bộ đội; quan hệ chặt chẽ với y tế địa phương để kịp thời phát hiện, xử lý ngăn chặn dịch bệnh, không để lây lan vào đơn vị. Đồng thời thường xuyên kiểm tra, bảo đảm vệ sinh ăn uống, không để bộ đội bị lỏng lẻo do ăn uống. Tổ chức tuyên truyền về công tác vệ sinh phòng bệnh và triển khai thực hiện đầy đủ các chế độ vệ sinh phòng bệnh theo quy định.

Ba là, chú ý làm tốt việc chống nắng, chống nóng, chống rét cho bộ đội.

Đối với các loại pháo PK, cần có giá cố định để làm tán, lọng, phủ lá ngụy trang để che nắng cho bộ đội nhưng không ảnh hưởng đến xạ giới khi bắn; khí tài cũng cần được ngụy trang bằng lá cây để giảm ánh nắng trực tiếp chiếu vào xe. Bên cạnh đó phải bảo đảm đầy đủ nước uống cho bộ đội; cần bố trí lịch trực ban luân phiên hợp lý, có thời gian để bộ đội vào chỗ nghỉ mát và ngủ bù. Quân y đại đội, tiểu đoàn PK phải trực tiếp theo dõi và sẵn sàng cấp cứu khi bộ đội bị say nắng, say nóng; phát hiện những vấn đề chưa hợp lý để đề nghị chỉ huy có biện pháp khắc phục, bảo đảm cho bộ đội được ngủ nghỉ, tắm giặt hợp lý hơn. Đối với tàn binh hoặc lực lượng dự bị mới được động viên vào đơn vị, cần tổ chức rèn luyện cho quen

dần với nắng, nóng theo nguyên tắc tăng dần từng bước. Đồng thời, tổ chức huấn luyện cho bộ đội biết cách tự cấp cứu và cứu chữa cho nhau khi bị say nắng, say nóng. Về mùa đông, ngoài việc bảo đảm đủ quần áo ấm cho bộ đội cần chú ý che chắn hầm, lán, không để gió lùa. Đối với các đài ra-đa, vọng quan sát bằng mắt, cần chú ý làm nền lán tut xuống lòng đất 20 ÷ 40 cm và đắp thêm tường đất bao quanh cao 40 cm để vừa bảo đảm an toàn, vừa tránh được gió lùa, giữ ấm cho bộ đội.

Bốn là, hiệp đồng chặt chẽ với hậu cần và nhân dân địa phương để bảo đảm tốt đời sống sinh hoạt cho bộ đội.

Hậu cần các đơn vị PKQG phải hiệp đồng chặt chẽ với các cơ sở hậu cần của địa phương trên địa bàn tác chiến như các công ty lương thực, cửa hàng thực phẩm, bách hóa... để khai thác LTTP, nhu yếu phẩm bảo đảm cho bộ đội; đề nghị địa phương vận động nhân dân trong vùng thu gom thực phẩm tươi sống bán cho đơn vị. Đồng thời, quan hệ chặt chẽ với dân quân, các đoàn thể quần chúng như đoàn thanh niên, hội phụ nữ... tham gia giúp đỡ đơn vị trong việc củng cố, ngụy trang trận địa, tham gia nấu nướng, tiếp tế cơm nước cho bộ đội, nhất là khi địch đánh phá liên tục. Vận động các nhà dân gần trận địa tạo điều kiện giúp đơn vị triển khai bếp nấu ăn, sử dụng nguồn nước cho bộ đội tắm giặt...

Trên đây là một số giải pháp bảo đảm sinh hoạt cho lực lượng PKQG đánh địch TCHL thời kỳ đầu chiến tranh. Trong quá trình tổ chức thực hiện, tùy điều kiện thực tế của từng đơn vị, địa bàn chiến đấu mà vận dụng cho hợp lý và đề xuất thêm các biện pháp mới, phù hợp với sự phát triển của đất nước, quân đội và thực tế mỗi đơn vị.

*** Phó Chủ nhiệm Khoa chiến dịch-HVHC.**